

KINNITATUD
Nõukogu 06.11.2015. a otsusega

Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutuse

ARENGUKAVA

aastateks 2016 – 2020

TALLINN 2015

Sisukord

Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutuse strateegia 2016-2020: infoühiskonnale turvalise baastaristu tagamine	3
Eesmärgid 2016-2020	6
RIKS väärtuste hoidmine	7
A. Elutähtsate teenuste osutamine	7
B. ESTER raadiovõrgu opereerimine	8
C. Andmekeskuste arendamine ja haldamine, pilveteenuste väljatöötamine	9
Arengukava elluviimine	10
Tulemusnäitajad	11
Rahavood arengukava elluviimise vältel	12

Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutuse strateegia 2016-2020: infoühiskonnale turvalise baastaristu tagamine

Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutus (RIKS) on sarnaselt Eesti ühiskonnale sattunud kiirete muutuste etappi, kus senised tõekspidamised ja eesmärgid vajavad kriitilist analüüsi ja ümberhindamist. Kui RIKS 2013. aastal oma strateegiat oluliselt ajakohastas, ei viidanud miski 2014. ja 2015. aastal aset leidvatele välis- ja sisepoliitilistele muutustele – lisaks majanduskasvu- ja üldise heaolu suurendamiseks seatud eesmärkidele on täna järjest enam päevakorras turvalisus ja teenuste toimepidevus. Samas ei saa unustada, miks RIKS on loodud ja milline on tema ülesanne. Järgnevas viieks aastaks koostatud strateegia ja arengukava püüab asetada turvalise infoühiskonna toimimise üleriigilise planeeringu „Eesti 2030+“ konteksti. Täites päevakajalisi ülesandeid hoiab RIKS fookuses suuremat eesmärki, mis on üleriigilises planeeringus sõnastatud järgmiselt: „Peamine arengueesmärk on tagada elamisvõimalused Eesti igas asustatud paigas.“

Käesoleval, 2015. aastal saab Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutus 15 aastaseks. Möödunud aastate vältel oleme lisaks mereside teenuse osutamisele ja operatiivraadioside võrgu ESTER tehnilisele opereerimisele arendanud välja andmekeskuse riigi kriitiliste infovarade majutamiseks, ehitanud kõrgkäideldava virtuaalsidevõrgu katkematu side teenuse pakkumiseks ja teinud ettevalmistusi pilveteenuste osutamiseks. Kokkuvõtvalt võib RIKSi senist tegevust iseloomustada kui ettevalmistusi vastutusrikka ülesande – riigi toimimiseks ja arenguks vajaliku turvalise baastaristu opereerimine – täitmiseks.

Strateegia ja sellega seotud arengukava loob seosed RIKSi missiooni, visiooni ja enesemääratluse vahel, esitades sihtasutuse rolli ühiskonnas, strateegilised eesmärgid ja peamised tegevussuunad aastateks 2016–2020. Arengukava on valikuid, prioriteete ja ressursihinnanguid tervikpildiks koondav programmdokument.

Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutus on asutatud (Vabariigi Valitsuse korraldus nr. 1008-k, 12.12.2000) eesmärgiga riigi huvides riigi vara valitsemise teel ühtsete infokommunikatsiooni- ja tugiteenuste osutamiseks, s.h elutähtsad teenused: mereside teenus (vastavalt SOLAS konventsioonile) ja katkematu side teenus (vastavalt hädaolukorra seadusele), riiklike andmekeskuste arendamine ja haldamine. Asutajaõiguste teostaja, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi otsuse kohaselt

on alates 12.09.2014 RIKS määratud ka riiklike andmekeskuste arendamise ja opereerimise eest vastutajaks.

RIKSi tegevus toimub konkurentsivõrdel IKT teenuste turul, samas kui RIKS ei ole üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste osutaja elektroonilise side seaduse (ESS) mõistes – RIKSi klientuur on piiratud riigieelarvest finantseeritavate asutuste, institutsioonide, juriidiliste isikute ja esindustega ning elutähtsa teenuse osutajatega (ETO) hädaolukorra seaduse mõistes.

MISSIOON:

Tagame riigile turvalised ja toimepidevad infokommunikatsiooni ning nutika taristu teenused.

Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutuse põhitegevuseks on tagada riigi funktsioneerimiseks, avaliku korra ja julgeoleku tagamiseks vajalike eriotstarbeliste telekommunikatsioonivõrkude pidev toimimine, kvaliteet ja turvalisus.

Täites oma missiooni aitab RIKS kaasa infoühiskonna toimimisele ka *force majeure* olukorras ning loob ETOdele võimalusi infoühiskonna teenuseid arendada.

VISIOON:

Saame Eesti infoühiskonna baastaristu operaatoriks.

- 1) Baastaristu all mõistame sidusalt toimivaid ülekande- ja juurdepääsuvõrke, katkematu side aluseks olevat virtuaalsidevõrku, andmekeskuseid, pilveteenuse keskkonda, kaldaradiojaamade võrku.
- 2) Opereerimise all mõistame riigi IKT toimimiseks vajaliku baastaristu ühtset juhtimist, haldamist ja arendamist, arvestades erisusi tulenevalt riigiasutuste tööpetsiifikast.
- 3) Tagame riigi funktsioneerimiseks, avaliku korra ja julgeoleku kindlustamiseks vajalike eriotstarbeliste telekommunikatsioonivõrkude pideva toimimise, kvaliteedi ja turvalisuse.

Strateegia ja arengukava aluseks on RIKSi tasakaalustatud areng osutatavate teenuste kvaliteedi (sh turvalisuse) ja töökorralduse efektiivsuse tõstmise teel. RIKSi tegevus põhineb erinevate teenusvaldkondade koostoimel, arvestades RIKSi põhikirjalisi (vt <http://www.riks.ee/529.html>) kohustusi. Kvaliteedi tõusuks on vajalik nõudlik sihtasutuse juhtimiskultuur: õigused ja kohustused, vabadus ja vastutus on tasakaalus. RIKS osaleb aktiivselt rahvusvahelises koostöös kriitilise kommunikatsiooni teenuste pakkujatega (operaatoritega) läbi TCCA (*TETRA and Critical Communication Association*) liikmelisuse ja on aktiivses dialoogis TETRA võrguseadmete tarnija – ADS-iga (*Airbus Defence and Space*). RIKS osaleb ka Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) Balti ja Barentsi mere regionaalse merepäästealase koostöö (BBRC/COMSAR) töögrupi ja navigatsioonialase informatsiooni (BALTICO) töögrupi töös. Riigisiselt teeb RIKS infoühiskonna

arendamises koostööd Tallinna Tehnikaülikooli, Tartu Ülikooli, Eesti Lennuakadeemia, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Riigi Infosüsteemi Ameti ja mitmete teistega. Olles vastutustundlik väljaöeldud kvaliteedilubaduse eest, püüab RIKS pidevalt parendada oma teenuste kvaliteeti ja osaleb aktiivselt ka Eesti Kvaliteediühingu töös.

VÄÄRTUSED:

Meie tegutsemise põhimõteteks on kvaliteet, ratsionaalsus, turvalisus.

KVALITEET: Mõistame kvaliteeti kui tegutsemist vastavalt sihtgrupi ootustele. Juhindume oma tegevuses rahvusvahelisest kvaliteedijuhtimise süsteemi standardist ISO 9001 ja rahvusvahelisest energijuhtimise süsteemi standardist ISO 50001. Meile on omistatud vastavad sertifikaadid.

RATSIONAALSUS: Osutame teenuseid viisil, mis on kasutajate jaoks kuluefektiivsed. Selleks kasutame parimaid praktikaid erinevate ressursside ühendamiseks.

TURVALISUS: Pakume kõrgkäideldavaid, terviklikke lahendusi ja konfidentsiaalseid teenuseid, pidades silmas sihtgrupile kohaldatavaid nõudeid. Juhindume oma tegevuses asjakohasest seadusandlusest ja standarditest. Meie poolt tagatud teenusekeskkond vastab ISKE nõuetele.

Eesmärgid 2016-2020

1. Osutame kõrge turvalisuse ja käideldavusega sideteenuseid katkematu side subjektidele.
2. Osutame aastal 2020 katkematu side raames missioonikriitilist ametkondade- ja riigile oluliste teenuste osutajate vahelist operatiivraadioside teenust, mis on ajakohane ja kuluefektiivne.
3. Opereerime üle-eestilist lairibavõrku.
4. Teostame Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt loodud riigipilve kontseptsiooni, võimaldades seeläbi avaliku ülesande täitjatel pakkuda senisest kvaliteetsemaid e-teenuseid, tagada digitaalset järjepidevust ja suuremat turvalisust.
5. Arendame välja kõrgkäideldavad energiatõhusad seadmemajutuskeskused pakkumaks riigiasutustele ja ETOdele võimalust oma serverite turvaliseks ja kuluefektiivseks majutamiseks.
6. Oleme riigi lühilaine-side kompetentsi keskus. Arendame koostöös ministeeriumitega Suurupi lühilaine-saatekeskust, teenindamaks avaliku sektori huvipooli.
7. Loome lisaväärtust juba rajatud saate- ja vastuvõtukeskustele, töötades välja automaatse mereside testkeskkonna, mille abil saavad oma meresidesüsteeme mugavalt testida kõik litsentseeritud mereside teenuse kasutajad.
8. Teeme Tallinn Raadio poolt edastatava NAVTEX sõnumi kättesaadavaks RIKS kodulehel ja mobiilirakenduses.
9. Osaleme IKT kutsestandardite väljatöötamises ja tööjõuvajadusi puudutavates uuringutes, et kutse- ja kõrgkoolide õppekavad arvestaksid enam ka Eesti IKT tööturu nõudmistega.
10. Võimaldame kõrgemate IKT oskuste edendamiseks jätkuvalt õppepraktikat IKT eriala üliõpilastele, kes soovivad oma teoreetilisi teadmisi praktika abil kinnistada.

RIKSi väärtuste hoidmine

1. RIKSi integreeritud kvaliteedi- ja energiajuhtimissüsteem vastab ISO 9001:2008 ja 50001:2011 nõuetele ning RIKSil on jätkuvalt kehtivad vastavusertifikaadid. RIKSi integreeritud juhtimissüsteem arvestab nii sisemiste kui väliste huvipoolte ootustega.
2. RIKSi infoturbe juhtimise süsteem vastab ISKE nõuetele. Infoturbe tagamise raames säilitatakse RIKSile väljastatud riigisaladuste töötlemise luba.
3. RIKS osaleb IKT ja infoturbe töögruppide töös, on kaasatud oma tegevusega seotud õigusaktide väljatöötamise ja nõuete kasutusele võtmisse.
4. Oma töötajate personalipoliitika raames hindab RIKS regulaarselt töötajate pädevust tööülesannete täitmiseks nüüd ja tulevikus. Võtmekompetentsidega töötajatele luuakse võimalused täiendõppeks koos kohustusega läbida vastavate kursuste raames ette nähtud sertifitseerimine.
5. Teenuste kavandamisel ja -osutamisel pöörame tähelepanu energia säästlikule kasutamisele eesmärgiga hoida keskkonda ja vähendada kulusid.
6. Kõigi peamiste teenuste kohta loome ja hoiame ajakohastena kulumudelid, osutamaks klientidele jätkusuutlikke kuluefektiivseid teenuseid. Arvestame tehniliste vahendite elukaare mõju teenuste jätkusuutlikkusele.

A. Elutähtsate teenuste osutamine

Elutähtsate teenuste - mereraadiosidevõrgu ja katkematu side toimimise tagamiseks RIKS:

1. Opereerib meresidevõrku tagades teenuse käideldavuse tasemel 99,997 %.
2. Rajab Suurupi saatekeskusesse ajakohased antennisüsteemid, parendades sellega teenuste toimepidevust lühilaine sagedusalas.
3. Loob Suurupi saatekeskusesse riigi lühilaine-side kompetentsikeskuse, teenindades lühilaine-sidega kõiki avaliku sektori huvipooli.
4. Opereerib integreeritud virtuaalsidevõrku katkematu side osutamiseks, tagades teenuse käideldavuse õigusaktides nõutud tasemel.
5. Rajab katkematu side baasil krüptoside teenuse osutamiseks kõigile infoturbe nõuetele vastava tehnilise lahenduse õigusaktides määratud klientide teenindamiseks.
6. Loob ja hoiab kriitiliste süsteemikomponentide varu.

B. ESTER raadiovõrgu opereerimine

Kogu Eestit katva ESTER raadiovõrgu nõuetele vastava toimimise tagamiseks ja teenuse pidevaks parendamiseks RIKS:

1. Parendab ESTER raadiovõrgu kui terviku ja samuti võrgu üksikkomponentide seire võimet.
2. Koostöös SMITiga parendab ESTER teenuse tehnilist kättesaadavust raadio- ja tuumikvõrgu arendamise teel.
3. Hoolitseb ESTER raadiovõrgu teenindava personali kompetentsi säilimise ja tõstmise eest läbi koolituste ja koostöö nii võrguseadmete tarnija kui ka naaberoperaatoritega.
4. Teeb ettepanekuid ESTER võrgu tehniliste näitajate ning opereerimise parendamiseks, pöörates eriti tähelepanu infoturbe tagamisele. Töötab välja ESTER raadiovõrgu tehnilised võtmenäitajad (ingl *KPI*) ja nende seirevahendid.
5. Osaleb TCCA (*TETRA and Critical Communication Association*) töös, et koostöös kolleegidega teistest riikidest rakendada ka Eestis valdkonna parimaid praktikaid, olla teadlik valdkonna arenguvõimalustest ja rääkida kaasa asjakohaste tehniliste standardite ning teiste normdokumentide koostamisel.
6. Hoiab kriitiliste süsteemikomponentide varu.

C. Andmekeskuste arendamine ja haldamine, pilveteenuste väljatöötamine

Andmekeskuste arendamisega panustab RIKS olulisel määral Eesti infoühiskonna arengusse. Selleks, et veelgi suurendada oma lisaväärtust infoühiskonna kujunemisse, RIKS:

1. Osaleb koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusala asutustega riigipilve kontseptsiooni väljatöötamises ja elluviimises, arvestades teiste ministeeriumite huvidega.
2. Loob riigi poolt finantseeritavatele asutustele pilveteenuste keskkonna.
3. Rajab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimusel riigieelarvest finantseeritavate asutuste teenindamiseks riigipilve kontseptsioonis toodud nõuetele vastava kõrgkäideldava andmekeskuse.
4. Osaleb digitaalsete andmesaatkondade projekti elluviimisel.

Arengukava elluviimine

1. RIKSi arengukava 2016–2020 võtab vastu (kinnitab) RIKSi nõukogu. Arengukavas seatud eesmärkide täitmine tagatakse aastaste tegevuskavade etapilise elluviimise kaudu.
2. Arengukava elluviimine toimub mastaapsemate tegevuste puhul projektipõhiselt. RIKSi juhataja käskkirja alusel moodustatakse projektimeeskond, määratakse projektijuht ja kinnitatakse projekti eelarve. Projektijuhil on kohustus koostada projektikohased perioodilised aruanded, mille alusel juhataja koostab RIKSi nõukogule perioodiliselt RIKSi tegevusaruanded.
3. Aastaste tegevuskavade koostamisel osalevad RIKSi juhataja ning juhtkonna liikmed. RIKSi iga-aastase tegevuskava kinnitab RIKSi nõukogu.
4. Arengukava elluviimiseks muudetakse ja täiendatakse arengudokumente (RIKSi strateegia, personalipoliitika, kvaliteedi- ja energiajuhtimise poliitika, jne) vastavalt vajadusele. RIKSi strateegia ja juhtimispoliitika ülevaatus toimub kord aastas, enne uue majandusaasta algust.
5. RIKSi juhataja teeb vähemalt kord aastas (kuid mitte enne kolmanda kvartali algust) nõukogule teatavaks arengukava täitmise tulemused. Nõukogu annab hinnangu ja kinnitab arengukava täitmise.

Arengukava tekst on elektrooniliselt kättesaadav kõigile RIKSi töötajatele. Arengukava viiakse ellu kõigi tasandite juhtide, iga töötaja ning RIKSi, riigi ja erasektori heas koostöös.

Tulemusnäitajad

TULEMUSNÄITAJA	ÜHIK	AASTA 2016	AASTA 2020
Elutähtsate teenuste osutamine			
1. Katkematu side teenuse tuumikvõrgu toimepidevus	Katkestuste arv	0	0
2. Mereside teenus	Teenuse käideldavus	99,997%	99,997%
ESTER raadiovõrgu opereerimine			
Vastavalt opereerimislepingule			
Pilveteenus			
1. Loodud virtuaalmasinaid	Tükki	25	2000
Andmekeskuste opereerimine			
1. Kaitsekapi majutuspinde	m ²	565	650
2. Andmekeskuste täituvus	%	78	95
3. Energiaefektiivsus	PUE	1,8	1,7
4. Andmekeskuste keskkonna 1. taseme mittevastavuste esmane lahendusaeg	Aeg, tundi	1	0,9

Rahavood arengukava elluviimise vältel

Rahavood (EUR)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
TULUD	6 990 714	6 756 478	10 634 174	12 227 124	9 968 552	10 009 565
Sihtotstarbelised toetused	4 217 866	3 585 186	7 210 584	8 993 064	6 731 384	6 771 384
Omatulu	2 772 848	3 171 292	3 423 590	3 234 060	3 237 168	3 238 181
KULUD	6 880 723	6 583 890	10 303 209	11 692 482	9 435 374	9 478 064
Sihtotstarbelised toetused	4 217 866	3 585 186	7 210 584	8 993 064	6 731 384	6 771 384
Omatulu	2 662 857	2 998 704	3 092 625	2 699 418	2 703 990	2 706 680
TULEM	109 991	172 588	330 965	534 642	533 178	531 501